

BARTÓK NAGY András:

Vezetői számvitel

SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Rt.,
Budapest, 1997. 244 p.

A vállalatok vezetéséhez, irányításához információkra van szükség; az információk jelentős részét (eszközök és források állománya, az azokban bekövetkezett változások, a pénzügyi helyzet stb.) pedig a számvitel szolgáltatja. Mindezek az információk szolgálnak alapul a vállalati tevékenység tervezéséhez, ellenőrzéséhez, a döntések megalapozásához, az eredmények méréséhez és értékeléséhez. A vezetők számára kézikönyvként megjelent kiadvány szerzője a vezetői számvitel lényegéből kiindulva ismerteti a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény ide vonatkozó rendelkezéseit. Arra is rámutat, hogy Magyarországon 1992. január 1-jétől kezdődően a számviteli szabályozás – összhangban a nemzetközi gyakorlattal – pénzügyi és vezetői számvitelre oszlik. Az előbbi elsődleges feladata a szervezetten kívüli felhasználók (vevők, szállítók, bankok, adóhatóságok stb.) részére szükséges pénzügyi beszámoló elkészítése a vállalat egészéről.

A vezetői számvitel célja a menedzsment, a „belső” vállalati kör információs igényeinek biztosítása. A készítési kötelezettségről és a tartalomról nincs jogszabályi előírás. A kétféle számviteli rendszert összehasonlítva kitűnik, hogy míg a pénzügyi számvitel elveit, tartalmát törvény szabályozza, addig a vezetői számvitel kialakítása kizárólag a vállalkozó hatáskörébe tartozik. A vállalkozás szervezeteire, termékeire koncentrálnak, az elmúlt időszak adatain kívül – a tervezés keretében – a jövőbeni adatokat és információkat is figyelembe veszi.

A vezetői számvitel nálunk még kialakulóban van, a könyvből azonban megismerjük a rendszer bevezetése során elvégzendő feladatokat. Az eddigi gyakorlatban a költségközpontú, az árbevételközpontú, az eredményközpontú és egyéb (pél-

dául beruházásfejlesztés központú, eszközgazdálkodás központú) rendszerek terjedtek el. A szerző elsősorban a költségközpontú rendszerrel foglalkozik, mert széleskörűen alkalmazható: hazai viszonylatban ezzel érhető el a legjobb, leghasznosabb eredmény és a nemzetközi gyakorlatban is ez vált általánossá.

A költségvetési, költséggazdálkodási, önköltségszámítási ismeretek keretében bemutatásra kerülnek a költségtervezés, utalványozás, ellenőrzés, elemzés, információnyújtás stb. tevékenységei, továbbá a legfontosabb gazdálkodási szabályok és módszerek – példák és megoldásaik kíséretében. Szó van itt – többek között – a költségek csoportosításáról, a költséggazdálkodás fejlődési tendenciáiról és sikeres megvalósításáról. Ez utóbbi érdekében célszerű költségterveket összeállítani az érdekeltek bevonásával. A korszerű módszereket a költségnormák, a fedezetiköltség-számítás, a határköltségszámítás, az értékelemzés alkalmazása jelentik. Megismerjük ez utóbbi speciális eljárásait, valamint az egyéb módszerek közül az egyenértékszamos gépórak, a költségokozás, a bruttó fedezeti elv szerinti költségfelosztás menetét. Itt is számszerű példák és megoldásaik szemléltetik az egyes módszerek gyakorlati alkalmazását.

Képet kapunk a könyvből az önköltségszámítási tevékenység alapelveiről, tartalmáról, az önköltségszámítás fajtáiról, azok hatékonyságának követelményeiről, az Önköltségszámítási Szabályzat összeállításával kapcsolatos tudnivalókról. Megismerjük a tevékenységekhez, döntésekhez kapcsolódó gazdasági kalkuláció felhasználási lehetőségeit, fajtáit (példák kíséretében), majd a „Költségközpontos” vezetői számvitel rendszerének, alrendszerének kialakítását és működtetését tanulmányozhatjuk.

A „költségközpontos” vezetői számvitel rendszerének kialakítása csak akkor lehet eredményes, ha a vezetés elkötelezi magát mellette és

kijelöli a rendszer megszervezésére alkalmas személyt. Nem hanyagolhatók el az ágazati sajátosságok sem a kialakítás során; a szervezeti struktúra eltérő megoldásokat tehet szükségessé. A tervszerű irányításhoz megfelelő stratégiai és operatív tervekre van szükség. A stratégiai tervek hosszabb időt igénylő, nagyjelentőségű feladatokat határoznak meg, az operatív tervek alaptervek (költségvetés, mérlegterv, fontosabb mutatószámok terve) és kiegészítő tervek lehetnek; az utóbbiakhoz a termelési terv, értékesítési terv, műszaki fejlesztési terv stb. tartozik. Részletesen megismerjük a könyvből a költségtervek tervezési eljárásait, módszereit és a költségelszámolásra vonatkozó hazai előírásokat, s a költséghe-lyi, költségviselőkre történő költségelszámolás követelményeit.

A könyv végül a költségnemek és költséghe-lyek költségeinek, az önköltségnek, s az ered-mény alakulásának elemzését tartalmazza, bemu-tatva az elemzés módszerét és eljárásait példák kíséretében.

A *Mellékletek* közt először a vezetői számvitel tartalmának három angol szakkönyv szerinti meghatározását, majd a különböző tervek, költ-ségrészletezések mintáit, a kalkulációs sémák ágazati összehasonlító kimutatását találjuk.

R. I.

TÉTÉNYI Veronika:

Pénzügyi és vállalkozás-finanszírozási ismeretek

PERFEKT Pénzügyi Szakoktató és Kiadó Rt.,
Budapest, 1996. 454 p.

A szerző a társadalmi fejlődés során kialakult pénz – mint az áruk általános halmazából kiváló különleges áru – funkciótól kezdve foglalkozik a pénzteremtés módjaival, a pénz fajtaival és idő-értékével, majd a bankrendszerrel összefüggő monetáris politikával.

Könyve a 2/1995. (II. 22.) PM és az azt mó-dosító 11/1995. (V. 27.) PM rendeletekben fog-

laltaknak megfelelően tartalmazza a pénzügyi ügyintézői szakképesítés szakmai és vizsga-követelményeit (vállalkozói szakon) az oktatók és a vizsgára készülők számára. Az összeállítás ismeretanyagát ezen túlmenően jól haszno-síthatják a mérlegképes könyvelői, a pénzügyi és adótanácsadói, sőt az okleveles könyvvizsgálói képzésben részt vevők is.

A pénzügyi tevékenységek bemutatása után az Állami Bankfelügyelettel és a pénzü-gyetek működésének feltételeivel, a passzív és aktív bankügyletekkel s a bankrendszerrel kap-csolatos tudnivalókkal ismerkedünk meg. A bankszolgáltatások sokfélék (factoring és forfait ügylet, váltó le- és viszontleszámtolás, lízing, bankgarancia és bankezesesség, pénzváltás, hitel-képességvizsgálat stb.) s közülük valamennyiről tájékozódhatunk.

A pénzforgalom mint gyűjtőfogalom a pénz-tulajdonosok közti pénzmozgások összességét jelenti, lebonyolítása közvetlenül vagy közvetve (bankszámlán) történhet. A fizetések pénzügyi közreműködéssel történő lebonyolítását bank-számlaszerződés kötése előzi meg; a szerző be-mutatja a bankszámla megnyitásának feltételeit, a megbízások teljesítésének, s a bankszámlák megszüntetésének módját. A továbbiakban szó van a belföldi pénzforgalom lebonyolításának módjairól (bankszámláról, házipénztáron keres-tül, bank- és hitelkártyával, csekkkel, akkredi-tívvel, elszámolási csekkkel stb.). Ezt követően a külkereskedelemben használatos fizetési mó-dokkal (okmányos meghitelezés, kereskedelmi hitellel, okmányos beszedvény vagy inkasszó, nyitvaszállítás, halasztott fizetés átutalással) ismerkedünk meg. A zsrórendszer lehetővé teszi, hogy az abba bekapcsolt bankok és ügy-felek közti pénzmozgások elektronikus üzenet-váltás formájában valósuljanak meg. Az elszá-molásforgalom ezzel megbízhatóbbá és gyorsab-bá válik.

A nemzetközi elszámolásokban a fizető-eszköz szerepét betöltő valutára és devizára, majd az értékpapírokra és a tőzsdére vonatkozó rendelkezéseket a velük kapcsolatos számítások, továbbá az adók, vámok és illetékek tudnivalói követik a könyvben példák kíséretében.